

Hegyvidéki Községi Költségvetés 2025/2026 – Szomszédsági Tanács

A 2025-ben bevezetett Hegyvidéki Községi Költségvetés az állampolgári részvétel elvére alapozva valósult meg. A program keretében a lakosok fejlesztéseket, új programokat, innovatív, kreatív szolgáltatásokat javasolhatnak, illetve ők dönthetnek a megvalósuló ötletekről szavazás útján, 100 millió forintos összegkeretből. A beadott javaslatokat megvalósíthatóság szempontjából a Polgármesteri Hivatal szakirodái értékelik, azonban az ötletek szűrésének, véleményezésének legfontosabb alapját a helyi lakosokból álló Szomszédsági Tanács döntése jelenti. Ez garantálja, hogy a projekt forrásából szakmailag támogatott, de egyben olyan javaslatok valósuljanak meg, amelyek mögött valós és érdemi társadalmi igény áll. A Szomszédsági Tanács egy XII. kerületi lakosokból álló tanácskozási fórum, amelynek keretében a beérkezett lakossági ötletek értékelésével, rangsorolásával foglalkoztak a résztvevők 2026 januárjában.

A Szomszédsági Tanács döntött az Egész Hegyvidék kategóriában és a három területi alapú körzetbe érkezett ötletek mindegyikéről körzetenként lebontva, és ha szükséges volt, akkor ezen ötleteket összevonta, pontosította, vagy kizárta. A Szomszédsági Tanács megszervezéséhez a Hegyvidéki Önkormányzat az ajánlatot adó szervezetek közül a Közösségfejlesztők Egyesületével (KÖFE) kötött megállapodást. A megállapodás keretében a KÖFE biztosította a Szomszédsági Tanács módszertani előkészítését és levezetését, a facilitátorokat felkészítő és koordináló vezető facilitátort, illetve a tanácskozás lefolytatásához szükséges asztali facilitátorokat, akik az asztali beszélgetések levezetésében, a résztvevők meglátásainak rendszerezésében és dokumentálásában végeztek kiemelkedő szerepet.

A Szomszédsági Tanács munkája során a közösségi költségvetés keretében érkezett ötleteket értékelték a résztvevők. Így a cél olyan vegyes csoport létrehozása volt, amelynek tagjai mind területi szempontból, mind korcsoport, nem és végzettség alapján minél többfajta nézőpontot tudnak behozni a közös beszélgetés, az ötletek értékelése során. Bármilyen tanácskozás során fontos, előnyös szempont a különböző generációk találkozása, a férfiak és nők kiegyensúlyozott képviselete. Mivel az ötletek három területi és egy, az egész kerületre vonatkozó körzetben versenyeznek a szavazás során, fontos szempont volt, hogy a Szomszédsági Tanács tagjai lakóhelyük szerint tudjanak részt venni a körzetükre vonatkozó ötletek értékelésében.

A jelentkezők egy online űrlap kitöltésével tudták jelezni a részvételi szándékukat 2025. november elejétől 2025. december 7. éjfélig. Összesen 46-an jelentkeztek érvényesen a Szomszédsági Tanácsba. A jelentkezők kiválasztás szempontjából lényeges demográfiai adatai – korcsoport, nem, végzettség, kerületen belüli városrész – anonimizált módon kerültek rögzítésre a kiválasztásra használt adatbázisban. A kiválasztási folyamat részletes dokumentációja a Társadalmi Együttműködési és Közösségi Kapcsolatok Iroda (a továbbiakban: Közösségi Részvételi Iroda) honlapján található (<https://reszvetel.hegyvidek.hu/aktualis/hogyan-valasztottuk-ki>).

A folyamat előkészítése során a Közösségi Részvételi Iroda sikerral pályázott egy nemzetközi mentorprogramban való részvételre, így 2025 tavaszától egy olyan menttorral dolgozhatott együtt, aki számos sikeres közösségi költségvetési projektet bonyolított le. A mentorprogram keretében a fő fókusz arra helyezték, hogyan lehet minél nagyobb teret biztosítani a tanácskozásra és közösségi eseményekre, illetve hogyan vonhatók be a folyamatba sérülékeny csoportok – különös figyelmet fordítva a XII. kerület demográfiai adottságira, így például az idősebb korosztályra. Inspirálónak bizonyult a VIII. kerületi részvételi költségvetés lebonyolítása, de a folyamat bizonyos pontjait az Önkormányzat nem vette át teljes egészében. Ilyen volt a szakmai értékelés tanácskozás utáni megvalósítása, valamint a témakörök csak hozzáadott információként jelentek meg a folyamatban, a csoportok pedig véletlenszerű ötletthalmazok mentén alakultak ki, ezzel elkerülve a témaköri

bontással járó ráhatást a végső rangsorolásra. Ezen felül pedig a Szomszédügyi Tanácsnak lehetősége volt felülvizsgálni az eredményeket és akár módosítani azokat.

Az ötleteket a beérkezésüket követően először a Közösségi Részvételi Iroda munkatársai véleményezték. A Szomszédügyi Tanács munkájának megkönnyítése érdekében a beérkezett ötletek közül kiszelektálták a teljesen irreleváns ötleteket; az ötleteket témakörökre osztották; jelölték, ha valamilyen ötlettel hasonlóságot mutattak és így összevonhatóvá váltak; illetve jelölték, amelyek valamilyen szempontból kevésbé tűntek a közösségi költségvetésben megvalósítandónak (pl. karbantartási feladatokra irányuló vagy egyéni érdeket szolgáló ötletek, illetve a keretösszegnél jelentősen magasabb költségből megvalósítható ötletek).

A teljes kerületre vonatkozóan 106 ötlet érkezett, az egyes körzetekre pedig 46, 23 illetve 29 darab. A beadott ötletek közti aránytalanságot mutatja, hogy az Egész Hegyvidék körzetre leadott ötletek száma kiugró a többihez képest, amit a Szomszédügyi Tanács programjának összeállításakor is szükséges volt figyelembe venni.

A tanács feladata az volt, hogy a beérkezett ötleteket szortírozza, ezért nekik fontos volt az ötletgazda gondolkodását megérteni, és abból a szemszögből alakítani az ötletet a tanácskozáson.

A Szomszédügyi Tanács tagjainak lehetősége volt az Egész Hegyvidék körzetbe, konkrét helyszín megjelölése nélkül érkezett ötleteket konkrét helyszínjavaslattal konkrét körzet(ek)be javasolni.

Így voltak olyan, eredetileg konkrét helyszín nélkül érkezett ötletek, amelyeket a tanácskozás második részében a területi alapú, körzeti csoportokban is megvitathattak a résztvevők és eszerint értékelhették.

A Szomszédügyi Tanács három alkalommal tanácskozott. A tanácskozásokon részt vettek a facilitátorok mellett a Polgármesteri Hivatal szakértő munkatársai is, akikhez a résztvevők kérdésekkel fordulhattak. Az első két alkalommal a Szomszédügyi Tanács az egész kerületre vonatkozó ötleteket értékelte, és a második alkalom végére alakította ki azt a rangsort, amely alapján a Polgármesteri Hivatal a szakmai értékelést végezte. Az utolsó és egyben záró alkalmon a Szomszédügyi Tanács tagjai a körzetekre vonatkozó ötleteket vizsgálták, majd a korábban elsajátított módszertan szerint pontozták és rangsorolták az ötleteket. A harmadik alkalom végére az egész kerületre vonatkozó listához hasonlóan összeálltak a körzetekre vonatkozó, legjobbra értékelt ötletek listái is. A rendezvény végét követően a facilitátorok összegezték, hogy milyen végső sorrend állt fel az értékelt ötletek között, mely ötleteket javasolták összevonásra a résztvevők és esetleg milyen ötleteket zártak ki.

A Polgármesteri Hivatal ezután szakmai értékelésnek vetette alá a legjobbnak ítélt 40 ötletet (legfeljebb 10 ötlet minden körzetből). Ekkor történt az ötletek megvalósítási költségeinek vizsgálata is, tehát azt is ellenőrizték, hogy a költségkereteknek megfelel-e az adott ötlet.

Amennyiben olyan ötletet találtak a hivatali ellenőrzés során, amely valamilyen okból nem megvalósítható, úgy a Szomszédügyi Tanács által felállított sorrendnek megfelelően haladt tovább a szakmai értékelés a soron következő legmagasabbra értékelt ötletekkel. Ilyen okok lehetnek:

- az önkormányzati hatáskörök kérdése (kerületi, fővárosi vagy állami),
- az ötlettel kapcsolatos terület magán- vagy közterületi státuszának kérdése,
- a közhasznúság elvének kérdése (mennyire hasznos a közösségnek, és nem magánérdek-e),
- a három területi körzet esetében a maximum 15 millió, a teljes kerületi körzet tekintetében a maximum 10 millió forintos ötletenkénti keret vizsgálatának kérdése,

- a városfejlesztési tervekkel és koncepciókkal való összeegyeztethetőség kérdése.

Az ellenőrzés során megvalósíthatónak ítélt ötletek kerülhettek fel a szavazólapra, és 2026 májusában ezekről dönthettek szavazás útján a lakosok. Minden 14. életévét betöltött (18 év alatt szülői beleegyező nyilatkozat leadásával), kerületben dolgozó, tanuló, lakó szavazhatott az Önkormányzat online felületein vagy akár személyesen a megadott időpontokban. A megszavazott, nyertes ötletek megvalósítása 2026 nyarától várható.

A Szomszédsági Tanács munkájában résztvevő lakosok tapasztalatainak értékelésére a Közösségi Részvételi Iroda kérdőíves felmérést készített, amelynek visszajelzéseit nagyon fontosnak találták. A résztvevők összességében pozitívnak értékelték a tanácskozás illeszkedését a közösségi költségvetés folyamatába, a program menetének követhetőségét, az elegendő információ meglétét a döntéshozáshoz, valamint a biztonságos nyitott légkör érzését a tanácskozásokon. A szöveges visszajelzések kiemelték, hogy a résztvevők megismerhették más kerületek véleményét, bővültek ismereteik a kerület működéséről, lakóiról, programjairól és közösségi kezdeményezéseiről. A résztvevők különösen pozitívnak értékelték a facilitátorok munkáját, a szervezés alaposágát. A visszajelzések ugyanakkor néhány továbbfejlesztési szempontot is jeleztek. Ilyen volt például, hogy egyes résztvevők szívesen kaptak volna még szélesebb rálátást az összes kerületi ötletre, illetve volt, aki a szavazási és értékelési folyamat egyes elemeinek további finomítását javasolta. Ezek az észrevételek elsősorban nem a folyamat egészének megkérdőjelezéseként, hanem a következő években továbbfejleszhető módszertani tapasztalatként értelmezhetők.